

Konsekvensutredning om förslag till ändringar i Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:10) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen samt till upphävande av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2010:58) om obligatorisk hälsoövervakning av fjäderfä

Enligt förordning (2007:1244) om särskild konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet som överväger nya eller förändrade regler utreda reglernas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

Inledning

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:58) om obligatorisk hälsoövervakning av fjäderfä, här kallad K20 eller hönshälsokontrollen, innehåller föreskrifter om villkor för registrering av och obligatorisk hälsoövervakning i anläggningar med avelsfjäderfä och kläckerier. Regelverket behöver anpassas till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar, här kallad EU:s djurhälsoförordning¹. Sedan den 21 april 2021 reglerar EU:s djurhälsoförordning registrering och krav på journalföring i samtliga anläggningar samt villkor för godkännande av anläggningar som förflyttar fjäderfä (som inte är avsedda för slakt) eller kläckägg till en annan medlemsstat.

I arbetet med anpassning av bestämmelserna i K20 till EU:s djurhälsoförordning har möten för samråd ägt rum med branschorganisationer, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och representanter för verksamma officiella veterinärer. Vid samråden har det framkommit att kraven på biosäkerhet, djurhälsobesök, övervakning och kontroll för samtliga anläggningar som omfattas av nuvarande K20, oavsett om det krävs godkännande enligt EU:s djurhälsoförordning eller inte, har bedömts viktiga att behålla ur smittskyddssynpunkt. Regelbundna djurhälsobesök av veterinär har ansetts vara av väsentlig betydelse för en bibehållen smittskyddsnivå.

Detaljerade provtagningsprogram för sjukdomsövervakning i de anläggningar som omfattas av godkännandekrav enligt EU:s djurhälsoförordning finns i en delegerad förordning². För att bibehålla nuvarande övervakningsnivå behöver provtagningsprogram för vissa smittämnen och

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag").

² Kommissionen delegerade förordning (EU) 2019/2035 av den 28 juni 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg.

för icke godkända anläggningar som tills nu ingått i hönshälsokontrollen omfattas av någon form av reglering.

Det nuvarande systemet i K20 att utse en veterinär som är knuten till anläggningen till officiell veterinär för så kallad hönshälsokontroll bedöms inte vara förenligt med kraven i kontrollförordningen³.

Jordbruksverkets register över anläggningar med avelsfjäderfä och kläckerier innehåller uppgifter om anläggningarnas verksamhet, vilka bör kunna utvecklas eller uppdateras för att kunna användas för urval av anläggningar som omfattas av bestämmelserna.

I arbetet med dessa föreskriftsändringar har de allmänna kraven på förenklingar och en inriktning till ett målstyrt regelverk beaktats. Målsättningen för arbetet har på ett övergripande plan varit att behålla ett gott djurhälsoläge i kombination med att ta bort eventuell dubbelreglering med hänsyn till EU:s djurhälsoförordning. Målsättningen har också varit att bibehålla möjligheterna till kontroll, möjliggöra en smidig administration och ett kostnadseffektivt arbetssätt, att använda nomenklatur anpassad till EU:s djurhälsoförordning samt att befintliga system och processer ska användas. Avsikten har inte varit att utöka regelverket. Om icke godkända anläggningar med andra arter än höns och kalkoner i framtiden ska omfattas av bestämmelserna blir därför en senare fråga.

De föreslagna förändringarna av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen, här kallad K12, bedöms vara den mest optimala vägen för att kunna bibehålla nuvarande nivåer för biosäkerhetsåtgärder, övervakning och kontroll som berörda parter ansett som gynnsamma för djurhälsoläget i Sverige. Detta gäller oavsett om avelsanläggningen eller kläckeriet godkänts eller endast registrerats.

Utöver de ändringar som är kopplade till bestämmelserna i K20 innehåller förslaget fyra ändringar som rör anmälan och krav på att skicka vissa isolat till SVA. Ändringarna är av enklare slag och beskrivs närmare under senare stycken.

En överskådlig redovisning av vilka föreskrifter och allmänna råd som berörs av de föreslagna ändringarna ges i tabellen nedan. Se även bilaga med en tabell för jämförelse mellan bestämmelser i K20 respektive i föreslagna bestämmelser och annan gällande lagstiftning.

Tabell 1 a. Bestämmelser med koppling till K20

Kapitel	Paragraf	Avseende	Anmärkning
2	4	Allmänna råd för anläggning med avelsfjäderfä och för kläckerier	Omfattar tidigare krav i K20: 22, 30, 35, 39, 40, 42, 43, 45 och 48 §§

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll)Text av betydelse för EES.

4	4	Krav på djurhälsobesök	Krav på regelbundna veterinärbesök överfört från K20 11 §, med vissa justeringar
4	5-7	Krav på intervall, innehåll och redovisning vid djurhälsobesök	Kraven överförda från K20 11–12 §§, med vissa justeringar
6	2-3	Övervakning av aviär influensa hos fjäderfä	Språklig justering samt hänvisning till K20 borttagen, tillagd fotnot

Tabell 1 b. Bestämmelser om anmälan, utan koppling till K20

Kapitel	Paragraf	Avseende	Anm.
3	7	Anmälan vid misstanke om fisksjukdomarna BKD och IPN genotyp 2	Rättelse
3	14	Krav på att bakterieisolat skickas till SVA	Ändring av bestämmelse
3	23	Anmälan av diagnos av ESBL _{CARBA} hos Enterobacterales, MRSA eller MRSP till länsstyrelsen	Ändring av bestämmelse
Bilaga 1		Anmälningsskyldighet för leptospiros	Rättelse

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Nuvarande K20 från 2010 innehåller föreskrifter om villkor för registrering av och obligatorisk hälsoövervakning i anläggningar med avelsfjäderfä och kläckerier. Regelverket behöver anpassas till EU:s djurhälsoförordning. Den höga detaljeringsgraden i K20 beträffande biosäkerhet bör ses mot bakgrund av att föreskriften tillkom under en tid då den frivilliga salmonellakontrollen för fjäderfä reglerades i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 1993:179) om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien m.m. för att förhindra spridning av zoonoser och andra smittämne (K103). Motiveringen för hygienkraven i K20 var att de behövdes för att bibehålla den svenska kontrollen över salmonella och för att de svenska tilläggsgarantierna skulle kunna upprätthållas. Hygienkraven från K20 ingår idag i näringsens kontrollprogram med plan och riktlinjer som godkänts av Jordbruksverket och är obligatoriskt för organisationernas medlemmar. Krav på att aktörerna, om lämpligt och efter behov, ska vidta biosäkerhetsåtgärder i form av fysiska åtgärder eller skötselåtgärder finns i

artikel 10 i EU:s djurhälsoförordning. Kravet gäller samtliga aktörer. Mer specifika krav på biosäkerhetsåtgärder för godkända anläggningar finns i en delegerad förordning⁴.

En del villkor i K20, i synnerhet bestämmelserna om biosäkerhetsåtgärder, är mer detaljerade än kraven i EU:s djurhälsoförordning. Det gäller även de specifika kraven på godkända anläggningar. Vidare innehåller K20 relativt specificerade krav på utformning av byggnader där grunden för Jordbruksverkets bemyndigande numera i viss mån kan ifrågasättas.

Allmänna hygienregler för samtliga anläggningar med djur regleras sedan 2013 även i Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2013:14) om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien m.m. för att förhindra spridning av zoonoser och andra smittämnen.

EU:s djurhälsoförordning reglerar registrering av samtliga anläggningar samt godkännande av anläggningar som förflyttar fjäderfä eller kläckägg till en annan medlemsstat. I EU:s djurhälsoförordning finns även bestämmelser om krav på journalföring vid registrerade anläggningar. Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 kompletterar bestämmelserna om godkännande av anläggningar enligt EU:s djurhälsoförordning. De anläggningar som tidigare godkänts är genom övergångsbestämmelser i EU:s djurhälsoförordning fortsatt godkända. Innan nya godkännanden av anläggningar ges sker en prövning mot kraven i EU:s djurhälsoförordning.

Uppgifter om godkända anläggningar registreras i samband med beslut om godkännande. Enligt tillgängliga uppgifter har cirka 90 stycken anläggningar för avelsfjäderfä och kläckerier i Sverige status som godkända enligt EU:s djurhälsoförordning.

K20 saknar angivna gränser beträffande storleken på de anläggningar med avelsfjäderfä som omfattas av föreskriften. Jordbruksverkets kontrollvägledning för obligatorisk hälsoövervakning av fjäderfä, fastställd 2016-05-18 (dnr 5.3.18-4762/16) behandlar tre typer av kontrollobjekt: samtliga anläggningar för avelsfjäderfä med höns eller kalkon, kläckerier som producerar mer än 50 000 daggamla kycklingar per år samt samtliga anläggningar med avelsfjäderfä av annan art än höns och kalkoner som för ut ägg eller fjäderfä till ett annat land. I praktiken har dock K20 endast tillämpats för de anläggningar för avelsfjäderfä och kläckerier, oavsett storlek, som ingår i avelskedjorna hos landets större avelsföretag.

Vår avsikt är att möjliggöra ett sökbart urval av objekt för kontroll av de avelsanläggningar och kläckerier som omfattas av de nu föreslagna bestämmelserna. Samtidigt är intentionen att de nya bestämmelserna ska omfatta samma typ av anläggningar och av samma storlek som idag. För urvalet bör uppgifter i Jordbruksverkets anläggningsregister kunna användas, förutsatt att registret utvecklas eller kvalitetssäkras. Registeruppgifterna lämnas av aktörerna enligt krav i EU:s djurhälsoförordning. Jordbruksverkets register över anläggningar med avelsfjäderfä och kläckerier innehåller uppgifter om anläggningens verksamhet, mängden djur som aktören avser att hålla på anläggningen och maxkapacitet.

I de ändrade forskrifterna föreslås utifrån kraven på uppgifter i registret att antal djur som avses hållas respektive maximal ruvningskapacitet tillämpas för att avgöra om en icke godkänd anläggning ska omfattas av bestämmelserna. I förenklingssyfte föreslås samma tillämpningsområde för kläckerier som i SJVFS 2007:19⁵ (K104); kläckerier med samtidig ruvningskapacitet på fler än 1 000 ägg.

Den ursprungliga planen var att dra en gräns vid en maximal kapacitet för hållande av avelsfjäderfän av arterna höns och kalkon. Eftersom det vid ett betydande antal anläggningar enligt uppgifterna i vårt register skiljer mycket mellan det antal djur aktören avser att hålla

⁴ Kommissionen delegerade förordning (EU) 2019/2035.

⁵ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:19) om obligatorisk salmonellakontroll av fjäderfän.

och maxkapacitet av djur som kan hållas vid anläggningen, landade vi i att istället utgå från antalet djur som aktören avser hålla vid anläggningen. De uppgifter som finns i anläggningsregistret är inte så tillförlitliga att en siffra kan ges för antalet anläggningar som kommer omfattas av de föreslagna bestämmelserna och jämföra med de anläggningar som nu omfattas av K20. Vad vi kunde se vid stickprovskontroller av ett flertal anläggningar av olika typer, är skillnaderna små mellan vilka som hittills omfattats av hönshälsokontroll jämfört med de nu föreslagna bestämmelserna.

Mot bakgrund av vår avsikt att samma besättningar som omfattats av hönshälsokontrollen hittills ska omfattas av de nya bestämmelserna, innebär förslaget att storleksgränsen för anläggningar med höns och kalkoner som ska omfattas av kraven blir 1 000 avelsfjäderfän.

I arbetet med anpassning av bestämmelserna i K20 till EU:s djurhälsoförordning har möten för samråd under hand ägt rum med branschorganisationer, SVA och representanter för verksamma officiella veterinärer. Branschorganisationerna har uttryckt önskemål om att behålla en föreskrift med hög detaljeringsgrad. Kraven på biosäkerhet, djurhälsobesök, övervakning och kontroll för samtliga objekt som omfattas av nuvarande K20, det vill säga även de som inte ansöker om godkännande enligt EU:s djurhälsoförordning, har bedömts viktiga att behålla från smittskyddssynpunkt. Regelbundna djurhälsobesök av veterinär har ansetts vara en central del för att bibehålla nuvarande smittskyddsnivå. De önskemål om att djurhälsobesök för aktörer som håller avelsfjäderfä för vidmakthållande av stammen av fjädervilt i högre grad bör inkluderas i nya bestämmelser har i detta förslag inte beaktats. Till viss del har dock kraven ökat för denna bransch eftersom fler anläggningar omfattas av kravet på godkännande genom införandet av EU:s djurhälsoförordning.

K20 innehåller bestämmelser om regelbundna veterinärbesök. Djurhälsobesök är en del av den övervakning som ska ske enligt EU:s djurhälsoförordning vilket möjliggör att fortsatt ställa krav på regelbundna veterinärbesök. Detaljerna om djurhälsobesökens frekvens och moment i 4 kap. 4–7 §§ möjliggör en riskbaserad övervakning i enlighet med artiklarna 25–27 i EU:s djurhälsoförordning. För djurhälsobesök behöver veterinären inte ha något officiellt förordnande vilket förenklar för aktörerna.

Aktörer ska se till att de anläggningar som de ansvarar för får djurhälsobesök av en veterinär med hänsyn till den risk som den berörda anläggningen utgör. Det framgår av artikel 25 i EU:s djurhälsoförordning. Dessa besök kan med fördel kombineras med djurhälsobesök för andra ändamål.

De föreskrivna tidsintervallen i 4 kap. 5 § anger ett minimikrav för de anläggningar som omfattas enligt 4 kap. 4 §. Tidsintervallen motsvarar de i K20 förutom att djurhälsobesök ska ske minst årsvis istället för halvårsvis vid anläggningar med fjäderfä för vidmakthållande av stammen av fjädervilt. Denna ändring motiveras med att verksamheten normalt pågår endast delar av året och därför inte bör ligga i kategorin ”annan anläggning”, så som den gjort hittills.

Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering med mera med avseende på djurhälsa⁶ (här kallad JK3) samt K12 är tillämpliga på områden som nu även regleras i K20.

I K12 4 kap. 2 § föreskrivs att provtagning för att kartlägga förekomst av djursjukdom eller smittämne ska ske enligt Jordbruksverkets beslut om fastställande av den nationella övervakningsplanen (nedan kallad NÖP). Detta förfarande bör kunna tillämpas för att behålla

⁶ Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa.

nivån på den provtagning som idag regleras i K20 och som bedömts vara av väsentlig betydelse för ett bibehållet gott djurhälsoläge. Att provtagningen på ett sådant sätt regleras i beslut underlättar en mer flexibel och framförallt snabbare anpassning till vid var tid rådande djurhälsoläge. För att bibehålla nuvarande övervakningsnivå behöver provtagningsprogram i icke godkända anläggningar därför omfattas av Jordbruksverkets beslut om fastställande av NÖP. För närvarande gäller även att provtagning för sjukdomen *Egg Drop Syndrome (EDS)* endast regleras i K20 och omfattas av anmälningsskyldighet enligt K12 (bilaga 1). EDS ingår inte i EU:s djurhälsoförordnings förtecknade sjukdomar, men fortsatt övervakning har ansetts som viktig av både näringen och expertmyndigheten SVA.

Nuvarande NÖP innehåller inte detaljerade provtagningsprogram utan bygger på provtagningsbestämmelserna i K20:s bilaga 2 plus tillägg för övervakning av *Mycoplasma synoviae*.

Provtagningsprogram för övervakning av de anläggningar som omfattas av godkännande enligt artikel 97 i EU:s djurhälsoförordning och artikel 7 och 8 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 finns i bilaga II i den sistnämnda förordningen. K20 föreskriver provtagning för *Paramyxovirus typ 1* för avelsfjäderfå av värphöns, slaktkyckling och kalkon. K12 innehåller bestämmelser med motsvarande syfte, det vill säga serologisk undersökning av avelsfjäderfå av arter i ordningen hönsfåglar (Galliformes) för att Sverige ska upprätthålla sin status som fri från newcastlesjukevirus utan vaccinering.

Sjukdomarna *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Mycoplasma gallisepticum* och *Mycoplasma meleagridis* som nu övervakas enligt K20 kommer fortsatt att övervakas med ett likartat intervall som gäller för de anläggningar som är godkända enligt EU:s djurhälsoförordning. Ett observandum är dock att dessa prov idag utgörs av blodprov för serologisk undersökning men att provtagningsmatrisen i övervakningsprogrammet i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 för godkända anläggningar även lämnar utrymme för miljöprover för bakteriologisk undersökning ”beroende på vad som är lämpligt” (bilaga II del 2 punkterna 2.4 och 3.4). Någon form av riktlinjer för vilken typ av provtagning/analysmetod som ska anses ”lämplig” bör därför ingå i NÖP.

Det nuvarande systemet där en veterinär som är knuten till anläggningen utför offentlig kontroll av kraven i K20 är inte längre aktuellt, bl.a. eftersom det i kontrollförordningen finns ett krav på kontrollanter för offentlig kontroll ska vara fria från intressekonflikter⁷.

Enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/160⁸ och kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/671⁹ ska en officiell veterinär genomföra en årlig kontroll av godkända anläggningar. I artikel 14 i EU:s kontrollförordning anges att valet av kontrollmetod kan göras beroende på vad som är lämpligt. Kontrollen ska innefatta inspektion av bland annat utrustning, lokaler, djur och spårbarhet.

⁷ Artikel 5.2 i kontrollförordningen.

⁸ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/160 av den 4 februari 2022 om fastställande av enhetliga minimifrekvenser för viss offentlig kontroll för att verifiera efterlevnaden av unionens djurhälsokrav i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 och om upphävande av förordningarna (EG) nr 1082/2003 och (EG) nr 1505/2006.

⁹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/671 av den 4 februari 2022 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 vad gäller särskilda bestämmelser om behöriga myndigheters offentliga kontroll av djur, produkter av animaliskt ursprung och avelsmaterial och om uppföljningsåtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta vid bristande efterlevnad av bestämmelserna för identifiering och registrering av nötkreatur, får och getter eller vid bristande efterlevnad under transitering av vissa nötkreatur genom unionen samt om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 494/98.

För anläggningar som är registrerade men inte är godkända finns ingen lägsta frekvens för offentlig kontroll i lagstiftningen. Jordbruksverket avser att efter en riskvärdering fastställa ett lämpligt intervall för sådan kontroll.

Enligt K20 ska den officiella veterinär som är knuten till anläggningen varje år avge en rapport om i vilka besättningar kontrollbesök har skett. Rapporten ska lämnas till länsstyrelsen i det län där anläggningen ligger. Länsstyrelsen ska sen vidarebefordra rapporten till Jordbruksverket. Kravet på att rapporter skickas till länsstyrelserna bedöms inte som ändamålsenligt och tas enligt förslaget bort. Istället föreslås att den veterinär som genomför djurhälsobesöket ska redovisa resultatet av besöket till aktören. Att djurhälsobesöken skett kontrolleras vid den offentliga kontrollen.

Genom ett avtal mellan Jordbruksverket och SVA ansvarar SVA för att bland annat tillhandahålla remisser för prover som ska skickas in enligt K20, bevaka att provtagning enligt programmet sker och att vidta vissa åtgärder i de fall prover inte inkommit.

SVA har utvecklat en tjänst för digital analys hantering som ersätter tidigare remiss hantering och provsvar. Tjänsten riktas mot uppfödare av avelsfjäderfä och innebär en förenklad beställning och bättre överblick över både kommande och genomförda provtagningar. Aktören lägger själva in sina anläggningar och flockar. Varje provtagare får en egen inloggning. Tjänsten är idag anpassad efter de provtagningsprogram som finns i K20 men kan anpassas till förändrade provtagningsprogram.

Kravet på samordnad provtagning för aviär influensa i 6 kap. 3§ kommer inte längre att finnas i föreskrift. Kravet innebär att undersökning inom övervakningen för aviär influensa skulle ske vid samma provtagningstillfälle som avelsfjäderfä flockar undersöktes enligt K20.

För bestämmelserna utan koppling till K20, vilka rör anmälan och krav på att skicka vissa isolat till SVA:

- 3 kap. 7 §: Vad gäller fisksjukdomen BKD har, i samband med att K12 ersatte tidigare lagstiftning, kravet på anmälan vid misstanke om BKD fallit bort. Detta krav återinförs nu i 3 kap. 7 § i den nu föreslagna föreskriften. Samma gäller för fisksjukdomen IPN genotyp 2. Eftersom BKD och IPN är sjukdomar som Sverige har nationella åtgärder för är det viktigt att vidta åtgärder redan vid misstanke. Därmed behövs ett krav på anmälan när det finns skäl att misstänka förekomst av BKD eller IPN genotyp 2. IPN utom genotyp 2 ska bekämpas med stöd av epizootilagen (1999:657) enligt 1 kap. 2 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar. Krav på anmälan redan vid misstanke om dessa sjukdomar fanns tidigare i 3 kap. 5 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:4) om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk som hade följande lydelse: *Vid misstanke om smittsam sjukdom i odlingen eller under transport, betingad av t.ex. onormal dödlighet, avvikande beteende eller avvikande utseende hos djuren, ska ägare till eller verksamhetsansvarig vid en vattenbruksanläggning eller transportör genast anmäla detta till veterinär.*
- 3 kap. 14 §: Som en anpassning till framtida analysmetodik behövs krav på att bakterieisolat skickas till SVA i de fall ESBL_{CARBA} hos Enterobacterales, MRSA och MRSP upptäcks vid undersökning med molekylärbiologisk metod utan föregående fenotypisk undersökning. Anledningen till att ett sådant krav inte funnits tidigare beror på att det inte varit relevant utifrån befintlig analysmetodik. Lagstiftningen bör dock anpassas till framtida metodik.
- 3 kap. 23 §: Anmälan av preliminär diagnos av ESBL_{CARBA} hos Enterobacterales, MRSA eller MRSP ska enligt förslaget även göras till andra berörda länsstyrelser än

länsstyrelsen i det län där djuret befinner sig. Skälet till den föreslagna ändringen är att ett djur ofta provtas i ett annat län än det där djuret hör hemma. Ett positivt prov skulle kunna indikera att det även pågår smittspridning exempelvis på kliniken i det län där djuret provtogs. Eftersom ett fall av ESBLcarba, MRSA och MRSP därför kan beröra mer än en länsstyrelse behöver nuvarande bestämmelse kompletteras för att berörda länsstyrelser ska kunna få information.

- Bilaga I: En rättelse kring anmälningsskyldighet för leptospiros görs genom tillägg av ** i vänstra kolumnen, vilket oavsiktligt fallit bort vid framtagandet av K12. Leptospiros är en zoonos med 100-tals olika serovarer med olika patogenicitet för olika djurslag och människa samt möjliga reservoar-djurslag såsom gnagare. Anmälan vid påvisande av antikroppar i ett enkelprov är viktig då den har stor betydelse för övervakningen av sjukdomen i relation till förekomst och eventuell spridning.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

En lösning som innebär enbart ett beslut om upphävande av K20 utan några ytterligare krav utöver de som gäller enligt EU:s djurhälsoförordning och den befintliga K12 har diskuterats. Som framgår av problembeskrivningen ovan har emellertid regelbundna djurhälsobesök av veterinär ansetts vara en central del av vår förmåga att bibehålla nuvarande smittskyddsnivå. Utan fortsatta krav på djurhälsobesökens frekvens och innehåll riskerar vi att få en sämre djurhälsonivå. Näringsens önskemål om att behålla vissa biosäkerhetskrav bedömdes också som relevanta.

En alternativ lösning hade kunnat vara att i detalj ange i K12 vilken provtagning som ska göras istället för att ha en bestämmelse om att provtagning ska göras enligt den beslutade nationella övervakningsplanen. Detta skulle dock innebära en lägre grad av flexibilitet vilket påverkar möjligheterna negativt för att vid behov snabbt göra ändringar i övervakningen. En flexibel lösning har varit önskvärd och är även i linje med redan befintliga skrivningar i K12.

Mot bakgrund av ovanstående valdes alternativet att göra föreslagna föreskriftsändringar i K12.

För bestämmelserna utan koppling till K20, vilka rör anmälan och krav på att skicka vissa isolat till SVA:

- 3 kap. 7 §: Vad gäller fisksjukdomen BKD och IPN genotyp 2 är effekten av om ingen ändring skulle göras i praktiken liten. SVA som utför de aktuella analyserna anmäler redan vid misstanke trots att det inte krävs i lagstiftningen.
- 3 kap. 14 §: Om olika laboratorier i Sverige i framtiden kommer ha möjlighet att ha en metodik som gör att de kan bekräfta ESBL_{CARBA} hos Enterobacterales, MRSA och MRSP genom undersökning med molekylärbiologisk metod utan föregående fenotypisk undersökning så kommer SVA inte ha tillgång till dessa isolat såvida den föreslagna ändringen inte genomförs. Dessa isolat utgör en viktig del av Sveriges övervakning av resistent bakterier.
- 3 kap. 23 §: Idag söker allt fler djurhållare veterinärvård i ett annat län än där djuret normalt hålls. Länsstyrelserna är utsedda att utöva offentlig kontroll över djurhållares och veterinärers verksamhet enligt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2013:14) om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien m.m. för att förhindra spridning av zoonoser och andra smittämnen. Detta innebär att ett djur som provtas, läggs in eller behandlas på en klinik/djursjukhus i ett län egentligen kan höra hemma i ett annat län. Om det skulle vara ett utbrott av ESBLcarba, MRSA eller MRSP

på exempelvis kliniken/djursjukhuset så får länsveterinären i det länet inte kännedom om att det pågår ett sådant fall och laboratoriet eller i vissa fall den provtagande veterinären kan p.g.a. sekretess (då de enligt 3 kap. 8 § och 23 § i nu gällande K12 endast ska dela denna information med den länsstyrelse i det län där djuret befinner sig) inte dela nödvändig information med den länsstyrelse som har tillsyn över kliniken/djursjukhuset. Detta problem har blivit allt vanligare de senaste åren och den nu föreslagna skrivningen skulle medge att ett laboratorium eller i vissa fall den provtagande veterinären kommer att kunna dela information även med andra berörda länsstyrelser om det finns behov för detta. Genomförs inte den föreslagna ändringen får de berörda länsstyrelserna inte alltid den information som de behöver.

- Bilaga I: Konsekvenserna om ingen ändring görs är att kvaliteten på övervakningen av förekomst och spridning av leptospiros minskar. Jordbruksverkets statistik ger då en felaktig bild av förekomsten av leptospiros.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Följande aktörer kommer att beröras av regleringen:

1. Aktörer som driver anläggningar som godkänts enligt EU:s djurhälsoförfordning för
 - a) hållande av fjäderfån från vilka fjäderfån (som inte är avsedda för slakt) eller kläckägg flyttas till en annan medlemsstat, eller
 - b) kläckerier från vilka kläckägg eller fjäderfån flyttas till en annan medlemsstat, samt
 - c) anläggningar som levererar fjäderfå och kläckägg till sådana anläggningar som avses under a och b.

Vissa aktörer är enligt EU:s djurhälsoförfordning undantagna från kravet på att ansöka om godkännande. Det gäller kläckerier från vilka sändningar av färre än 20 kläckägg eller sändningar av färre än 20 fjäderfån förflyttas till en annan medlemsstat. Det gäller även anläggningar som håller fjäderfå från vilka sändningar av färre än 20 fjäderfån som inte är avsedda för slakt eller sändningar av färre än 20 kläckägg förflyttas till en annan medlemsstat.

2. Aktörer som driver anläggningar med höns och kalkoner där avsikten är att samtidigt hålla fler än 1000 avelsfjäderfån samt kläckerier med höns och kalkoner med en samtidig maximal ruvningskapacitet över 1000 ägg. Vad gäller anläggningar för vidmakthållande av stammen av fjädervilt ingår dessa alltså i de fall de ska godkännas enligt punkt 1.

3. Behörig myndighet, Jordbruksverket.

4. De veterinärer som utför djurhälsobesök.

5. Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Utifrån den information vi har tillgång till uppskattar vi att omkring 90 anläggningar kommer att omfattas, utifrån antalet anläggningar som ingår i hönshälsokontrollen idag. Det är främst större aktörer som omfattas, enligt den storleksgräns som beskrivs ovan.

För bestämmelserna utan koppling till K20, vilka rör anmälan och krav på att skicka vissa isolat till SVA, kommer följande aktörer att beröras av regleringen:

- 3 kap. 7 §: Vad gäller fisksjukdomen BKD och IPN genotyp 2 berörs SVA som är det laboratorium som gör aktuell anmälan.
- 3 kap. 14 §: De laboratorier som i framtiden kommer att använda ny metodik enligt beskrivning ovan. Det finns i dagsläget ungefär tio laboratorier som utför aktuella analyser och som kan komma ifråga för ett krav att skicka in isolat till SVA. Sannolikt kommer inte alla laboratorier sätta upp denna metodik. Storleken på företagen varierar

från sådana som ingår i större koncerner till mindre företag med ett fåtal anställda. Vid drygt hälften av företagen är analysverksamheten inte företagets huvudsakliga sysselsättning. Det handlar då företrädesvis om större djursjukhus som har eget laboratorium. Alla berörda laboratorier gör även andra typer av analyser och analyserna som är aktuella för denna föreskriftsändring utgör bara en liten del av den totala verksamheten.

- 3 kap. 23 §: Laboratorier, eller i vissa fall provtagande veterinärer, som skickar en anmälan om preliminär diagnos måste även skicka anmälan till ytterligare en länsstyrelse i de fall det av anamnesen och remissen framgår att djuret provtagits i ett län och därefter vistas i ett annat län.
- Bilaga I: Veterinärkliniker och laboratorier som diagnostiserar leptospiros med snabbtest för antikropp i blod (enkelprov).

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Bestämmelserna grundar sig på 3–5, 6 och 9 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Nu gällande K20 saknar angivna gränser beträffande storleken på de anläggningar med avelsfjäderfå som omfattas av föreskriften. Jämför man förslaget med de faktiska skrivningarna i K20 innebär förslaget att färre anläggningar omfattas, på grund av den införda storleksgränsen för bestämmelsernas omfattning. Jämfört med hur K20 har tillämpats i praktiken innebär dock förslaget att några fler anläggningar eventuellt kan komma att omfattas av kravet på en fastställd minifrekvens för sådana djurhälsobesök.

Djurhälsobesök är ett krav i EU:s djurhälsoförordning, dock utan reglerad minimifrekvens. Frekvensen ska anpassas utifrån riskerna vid anläggningarna. Om djurhälsobesök hittills skett med lägre intervall än de som nu föreslås, blir det en ökad kostnad för företagen. Enligt de uppgifter vi kunnat få fram är det ett fåtal anläggningar som kan komma att beröras av tätare minimifrekvens för djurhälsobesök på grund av föreskriftsförslaget än vad de i praktiken har idag. Detta beror då på att kraven i K20 inte har följts, snarare än på att de faktiska kraven ändrats. Bristerna i nuvarande anläggningsregister begränsar möjligheterna att ta fram pålitliga uppgifter om vilka anläggningar som får förändrad minimifrekvens för djurhälsobesök.

Innan EU:s djurhälsoförordning trädde i kraft omfattades inte anläggningar som förde ut fjäderfån som var mer än 72 timmar gamla och avsedda för utsättning för vidmakthållande av stammen av fjädervilt av kravet på godkännande enligt EU:s djurhälsoförordning. I och med det utökade godkännandekravet omfattas alltså även dessa aktörer av de föreslagna bestämmelserna om djurhälsobesök. Eftersom vi saknar uppgift om nuvarande frekvens för djurhälsobesök vid dessa anläggningar kan vi inte uppskatta om det blir en förändring med föreskriftsförslaget.

Den eventuella ökade dokumentation eller annat administrativt arbete som kan tillkomma i samband med djurhälsobesök bedöms som mycket begränsad och drabbar i första hand djurhälsoveterinären och inte aktören. Det är en del i den tjänst veterinären tillhandahåller och ska inte betraktas som en administrativ börda. Den nu föreslagna ändringen innebär i stort att de tidigare bestämmelserna överförs i en ny föreskrift.

För bestämmelserna andra än de som är kopplade till K20 innehåller förslaget några ändringar som kan ses som rättelser:

- 3 kap. 7 §: Vad gäller fisksjukdomen BKD och IPN genotyp 2 förutses i praktiken inga konsekvenser av regleringen. Anmälan görs genom ett kort telefonsamtal från SVA till Jordbruksverket. Kravet fanns till och med 21 april 2021 och återinförs nu.
- 3 kap. 14 §: Kostnadsmässiga konsekvenser av regleringen är kostnaden att skicka ett bekräftat isolat till SVA. Motsvarande bestämmelser finns redan idag för preliminär diagnos i 8 §. För tillfället bedöms att förslaget inte kommer att innebära några konsekvenser för de svenska laboratorierna, utan detta är något som kan bli aktuellt i framtiden.
- 3 kap. 23 §: Kostnaden och andra konsekvenser bedöms bli marginella. Berörda laboratorier som behöver skicka anmälan till ytterligare en länsstyrelse kan behöva lägga viss tid på att identifiera i vilket län den provtagande veterinären har sin verksamhet. Det är dock samma anmälan som ska skickas till berörda länsstyrelser. Den ökade tidsåtgången för laboratorierna och vissa fall provtagande veterinär som följd av regleringen bedöms vara marginell.
- Bilaga I: Kostnaden och andra konsekvenser blir marginella. Kravet fanns till och med 21 april 2021 och återinförs nu.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen går utöver vad som följer av Sveriges anslutning till EU men strider inte mot EUrätten.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Tidpunkten för ikraftträdande bör synkroniseras med uppdatering/revidering av den nationella övervakningsplanen (NÖP).

Det finns behov av informationsinsatser på webben samt till berörda aktörer, kontrollpersonal, djurhälsoveterinärer, SVA och länsstyrelser. En kommunikationsplan har tagits fram som stöd för detta arbete. Detta är viktigt eftersom föreskrifterna måste läsas som en del i en helhet, tillsammans med EU-lagstiftning och beslut om nationell övervakningsplan.

B Kommuner och landsting

Markera med x nedan

- Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning i punkt 8.
- Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller landsting.

8. Beskrivning av effekter för kommuner eller landsting

Klicka eller tryck här för att ange text.

C Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med x nedan

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Vi har bedömt att förslaget inte får betydande effekter för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Avsikten har varit att ändra så lite som möjligt, samtidigt som vi anpassar nationell lagstiftning till EU-lagstiftningen.

Företag med godkända anläggningar missgynnas i förhållande till europeiska aktörer inte i någon betydande grad genom föreskriftsförslaget.

Storleksgränserna är satta för att avspegla tillämpningen som finns för de bestämmelser som gäller idag. Branschen har uttryckt sig positiv till att behålla de nationella regler som finns i nuvarande föreskrifter och har inte bedömt att detta är negativt ur konkurrenssynpunkt.

Inte heller bedöms förslaget innebära konkurrensackdelar för små företag. Tvärt om gynnas små företag då de kan undantas från regler utifrån regler om storleksgräns.

D Effekter för landsbygden

Beskrivning av hur förslaget påverkar landsbygden

Förslaget har inte bedömts påverka landsbygden.

E Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Jordbruksverket har under framtagandet av förändringar i föreskrifterna haft möten för samråd underhand med Svenska Ägg, Svensk Fågel, Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfä, SweHatch och SVA.

Jordbruksverket har haft samråd med SVA gällande anpassning av provtagningsprogram och framtida utformning av NÖP.

Kontaktpersoner

Klara Eskilsson, Malin Larsson eller Örjan Johansson

Alla nås via mailadress: djurfolkhalso@jordbruksverket.se